

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากกระแสความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งทางด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมถึงระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและสะดวกรวดเร็วทางระบบอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้ต้องมีการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรบุคคลเพื่อรองรับกระแสความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของสังคมโลก แนวทางในการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในรูปแบบและวิธีที่หลากหลายมากขึ้น ภาษาอังกฤษจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีผู้นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายและเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด เทคโนโลยี ตลอดจนทำความเข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ซึ่งกันและกัน (อุไรวรรณ ศรีธิวงศ์, 2543, หน้า 1)

กระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในรูปแบบและวิธีที่หลากหลาย เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันที่ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของตนเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าเพื่อตามให้ทันวิวัฒนาการดังกล่าวข้างต้น การเรียนภาษาต่างประเทศในยุคปัจจุบันจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นจำเป็นต้องจัดให้มีกิจกรรมในชั้นเรียนภาษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาอย่างมีความหมาย และควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้การเรียนการสอนภาษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับสุมิตรา อังวัฒนกุล (2539, หน้า 121) ที่กล่าวว่า การสอนภาษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งคือ กิจกรรมในชั้นเรียน ทั้งนี้เพราะกิจกรรมในชั้นเรียนภาษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาอย่างมีความหมาย จะส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาได้ดี สำหรับการจัดกิจกรรมที่เป็นการฝึกฝนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนนั้นสามารถทำได้โดยเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ให้มาก กิจกรรมที่กำหนดให้ควรประกอบด้วยข้อมูลที่เป็นตัวป้อนที่มีความหมายต่อผู้เรียน มีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

มากที่สุด (อุทัยวรรณ ค่านวิวัฒน์, 2528 อ้างใน วิชัย คีพร้อม, 2538) และควรเป็นการเรียนแบบบูรณาการผสมผสานการเรียนทักษะต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันไม่ได้แยกการฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งโดยเฉพาะ

สำหรับรายวิชาภาษาอังกฤษระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงของวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทองได้ใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษพุทธศักราช 2539 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารโดยที่ผู้เรียน สามารถฟังและโต้ตอบโดยใช้สำนวนเฉพาะสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เช่น สามารถฟัง เข้าใจและโต้ตอบโดยใช้ศัพท์และสำนวนที่เกี่ยวกับเนื้อหาของบทละครเนื้อหาสุจิตร์ได้ เป็นต้น ผนวกกับผลของการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษเฉพาะทางของอาจารย์หมวดภาษาอังกฤษ วิทยาลัยนาฏศิลป์ทั่วประเทศ (วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง, 2540) ได้กำหนดเพิ่มเติมไว้ว่าในการสอนภาษาอังกฤษควรมีการสอดแทรกความรู้ภาษาอังกฤษเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับด้านนาฏศิลป์ให้มากขึ้น ได้แก่ ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม นาฏศิลป์ บทโขน และละครที่สำคัญต่าง ๆ เช่น รามเกียรติ์ อิเหนา การแสดงในภูมิภาคต่าง ๆ ละครพื้นบ้านและประเพณีวัฒนธรรมของไทยและต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้และคุ้นเคยกับภาษาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพของตนและเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการเผยแพร่เรื่องราวด้านศิลปวัฒนธรรมของไทยแก่ชาวต่างชาติได้ แต่สภาพการเรียนการสอนที่ผ่านมาปัญหาที่พบคือ ความสามารถในการพูดและการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนนักศึกษายังไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่มีแรงจูงใจในการเรียนและขาดความกระตือรือร้นในการเรียน จึงส่งผลให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารจริงได้น้อย อีกทั้งกิจกรรมการเรียนที่เกี่ยวข้องกับด้านศิลปวัฒนธรรมก็ไม่มีเพียงพอที่จะส่งเสริมความสามารถดังกล่าวได้ (ชมเพลิน ลิ้มสุนทร, 2544) ซึ่งสอดคล้องกับวัชรพงษ์ ทองงาม (2541, หน้า 3) ที่กล่าวว่า ความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนนักศึกษาในวิทยาลัยนาฏศิลป์อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำและสาเหตุนั้นเนื่องมาจากครูผู้สอนภาษาอังกฤษขาดความรู้ความสามารถในวิธีการสอนทักษะการฟัง-พูดที่ใหม่และเหมาะสม จึงทำให้นักเรียนไม่สามารถใช้ทักษะนี้ในการสื่อสารได้ดี จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในด้านนี้พอสมควร

กิจกรรมการเรียนที่มีความน่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายจากความวิตกกังวล เสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองและช่วยให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมกิจกรรมหนึ่งคือ กิจกรรมการแสดงละคร ทั้งนี้เพราะผู้เรียนได้เรียนในสภาพแวดล้อมที่ผ่อนคลาย มีการฝึกทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนตามความถนัดและความสนใจ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2539, หน้า 154) ได้กล่าวไว้ว่าการใช้กิจกรรมการแสดงละครในการเรียนเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถสร้างความมั่นใจในตนเอง ตลอดจนเสริมสร้างความตระหนักในตนเองของผู้เรียน เพราะกิจกรรมการแสดง

ละครในการสอนภาษาอังกฤษ มิได้มีจุดเน้นที่การแสดงเท่านั้น แต่มีการใช้ประโยชน์จากบทละครในทุกขั้นตอนของกิจกรรมเป็นสำคัญ ทั้งนี้ภาษาที่ใช้ในบทละครควรเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน และเกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้เรียน เนื้อเรื่องของบทละคร (Theme) ควรเป็นเรื่องที่น่าสนใจ กระตุ้นความคิดและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Maley and Duff (1982, p.6) ที่กล่าวว่ากิจกรรมการแสดงละครจัดว่าเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้บุคลิกภาพของตนในการเรียนภาษาในชั้นเรียน กิจกรรมดังกล่าวสามารถดึงเอาความสามารถทางด้านการแสดงตามธรรมชาติที่ทุกคนมีอยู่ออกมา เช่น ความสามารถในการเลียนแบบการแสดงท่าทาง ความสามารถในการล้อเลียน และการแสดงลีลาท่าทางต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมจินตนาการ ความจำ และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีวิถีชีวิตและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้เรียนจึงสามารถนำประสบการณ์ที่มีมาใช้ในการแสดงละครได้ทำให้กิจกรรมมีความหลากหลายมากขึ้นและผู้เรียนได้ใช้ความสามารถอย่างคาดไม่ถึงเมื่อได้ร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น

กิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์ (Creative Drama) เป็นกิจกรรมที่เน้นกระบวนการและสามารถส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนถึงแม้ว่าผู้เรียนจะไม่ได้พูดในสถานการณ์จริงก็ตาม เพราะกิจกรรมการละครจะทำหน้าที่เป็นสะพานที่เชื่อมช่องว่างทางภาษา (Language gap) ระหว่างห้องเรียนและสถานการณ์จริงภายนอก (Dodge, 2001, p. 1) โดยที่ Buesgen (1999) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นกิจกรรมการละครซึ่งมีการนำประสบการณ์ของผู้แสดงมาเป็นจุดสำคัญของการแสดง รวมถึงการแสดงละคร การแสดงจากเนื้อเรื่อง การแสดงจินตนาการเกี่ยวกับการแสดงต่างๆ คนตรีและการเดินรำซึ่งหมายถึงกิจกรรมทั้งหมดที่อยู่ใน “โลกสมมุติ” การที่ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ด้านการแสดงละครจะสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความมั่นใจของผู้เรียนได้

สำหรับกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้ (Scaffolded Plays) เป็นกิจกรรมที่ครูจะเขียนบทสนทนาของตัวละครเริ่มต้นให้ แล้วบทสนทนาของตัวละครและเหตุการณ์ของเรื่องเอาไว้อย่างจงใจ เพื่อให้ผู้เรียนดำเนินเรื่องต่อไปจนเสร็จสมบูรณ์ แล้วจึงนำบทละครที่ได้ไปแสดงเป็นละครสร้างสรรค์ภายหลัง (O'Day, 2001) กิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการเขียนของผู้เรียนได้ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะต้องสร้างบทสนทนาด้วยตนเองโดยใช้จินตนาการว่าตัวละครจะพูดอย่างไร รู้สึกอย่างไรและจะพูดอะไรต่อกับบทสนทนาและสถานการณ์ที่ครูละเอาไว้ ผู้เรียนจะได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมและรับผิดชอบงานของตนโดยที่ผู้เรียนจะไม่ต้องรู้สึกกลัวและมีอิสระในการคิด มีความกระตือรือร้นในการสร้างสรรค์บทละครของตน

ขั้นตอนในการเขียนบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการเขียนของผู้เรียนที่เป็นเจ้าของภาษานี้คือ (O'Day, 2001)

1. ผู้เรียนจะต้องอภิปรายเกี่ยวกับบทละครที่ครูกำหนดให้ว่ามีเรื่องราวเป็นมาอย่างไร ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ หรือบอกเล่าเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทละคร เช่น ตัวละคร ฉาก โครงเรื่อง ฯ
  2. ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเรื่องราวที่ปรากฏอยู่จริงในเนื้อเรื่องเป็นอย่างไร ศึกษาและเปรียบเทียบว่ามีข้อแตกต่างกับสิ่งที่ผู้เรียนได้อภิปรายหรือไม่
  3. แบ่งเหตุการณ์ที่เป็นเหตุการณ์หลักออกเป็นตอน ๆ จากนั้นผู้เรียนในกลุ่มย่อยได้รับมอบหมายให้ช่วยกันเขียนบทละครในตอนที่ได้รับผิดชอบ
  4. เมื่อทุกกลุ่มเขียนสำเร็จให้นำบทละครทุกตอนมาอ่านร่วมกัน แล้วพิจารณาว่ามีเนื้อเรื่องตอนใดที่ไม่เข้ากับเนื้อเรื่องทั้งหมด
  5. อภิปรายร่วมกันเพื่อพิจารณาถ้ามีเนื้อหาบางตอนที่ไม่เข้ากับเนื้อเรื่องทั้งหมดแล้วจึงปรับแก้เพื่อให้เข้ากับเนื้อเรื่องโดยรวม
  6. บทละครที่ได้รับการปรับแก้จะถูกเขียนขึ้นอีกครั้งจนได้บทละครที่เสร็จสมบูรณ์
- หลังจากที่ผู้เรียนได้แต่งบทสนทนาของตัวละครเรียบร้อยแล้ว จะมีการนำบทสนทนาดังกล่าวไปแสดงในรูปแบบกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์ภายหลัง ซึ่ง O'Day (2001) ได้กล่าวว่าการใช้กิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้ เป็นผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่อไปนี้คือ ประการที่หนึ่ง บทบาทของครู ครูจะเป็นผู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของเนื้อเรื่อง จะทำหน้าที่ในการสนับสนุนหรือจัดหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ช่วยเอื้อให้ผู้เรียนผลิตผลงานออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มากกว่าที่จะเป็นผู้บอก จะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างครูกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนจะมีความกระตือรือร้นเพื่อที่จะมีส่วนร่วมรับผิดชอบในงานของตน บรรยากาศในชั้นเรียนจะเป็นไปในลักษณะที่ผ่อนคลายเพราะผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยและไม่ต้องกลัวถูกเยาะเย้ยจากเพื่อนเมื่อได้เสนอความคิดเห็นขึ้นมา ประการที่สอง กิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้ ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของผู้เรียน เพราะผู้เรียนจะเป็นผู้พัฒนาบทพูดในบทละครที่ครูเขียนโครงสร้างบางส่วนไว้ ทำให้เนื้อเรื่องมีความหลากหลายมากขึ้น มีความยืดหยุ่นและสามารถดำเนินไปได้ด้วยดีเพราะมีครูเป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ ประการที่สาม สำหรับการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์อย่างมากจากการเขียนบทละครจากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้ เพราะในการฝึกเขียนภาษา ผู้เรียนสามารถเริ่มต้นการเขียนจากการเขียนเรื่องหรือบทละครเป็นภาษาของตนเองก่อนแล้วจึงเขียนเป็น

ภาษาอังกฤษภายหลัง ซึ่งจะช่วยการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปโดยง่ายมากขึ้น อีกทั้งผู้เรียนเล็งเห็นความจำเป็นของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมากขึ้น เพราะผู้เรียนต้องสื่อสารออกมาในสถานการณ์จริงโดยผ่านออกมาทางบทละคร นอกจากนี้ ผู้เรียนมีเวลามากเพียงพอในการฝึกหัดเขียนบทจนกว่าผู้เรียนจะพอใจในผลงานของตนเองและสามารถขอความช่วยเหลือจากเพื่อนและครูผู้สอนหากผู้เรียนประสบปัญหาในด้านการเขียน ประการที่สี่ เป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอนสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพการสอนของตนเองในแง่ของความเป็นผู้ที่ส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเองของผู้เรียน หรือเป็นผู้ควบคุมในชั้นเรียน เพราะในกระบวนการฝึกเขียนบทละครของผู้เรียน ผู้สอนจะเข้าใจมากขึ้นว่าผู้เรียนเรียนและใช้ภาษากันอย่างไร โดยไม่ต้องมีการบังคับหรือควบคุมชั้นเรียน

นอกจากนี้ยังพบว่า การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้ ยังช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายเพราะในการแสดงละคร จุดสนใจของผู้เรียนไม่ได้อยู่ที่การออกเสียงในภาษาที่สองเท่านั้น แต่ขณะเดียวกันผู้เรียนต้องแสดงออกถึงอารมณ์ของตัวละครที่ได้แสดงอยู่อีกด้วย และพบว่าผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนและมีความกล้าที่จะลองผิดลองถูก (Risk taker) มากขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2539, หน้า 156-157) ที่ว่า กิจกรรมการละครมีคุณค่าต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เพราะจะทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกภาษาพูดที่เป็นธรรมชาติ ผู้เรียนมีความรู้สึกรับประกันในการใช้ภาษา การพูดตามบทไม่เป็นที่น่ากลัวและไม่ต้องอาศัยความสามารถพิเศษมากนัก ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการเคลื่อนไหวการใช้มือและการแสดงความรู้สึกบนใบหน้าควบคู่ไปกับการใช้ภาษาพูด ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องรู้และเข้าใจเช่นเดียวกับการสื่อความหมายโดยใช้คำพูด และทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง มีระเบียบวินัยและเกิดความพึงพอใจเมื่อการแสดงสิ้นสุดลง มีการทำงานร่วมกันเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม การฝึกภาษาจึงเป็นทั้งจุดมุ่งหมายและวิธีการในขณะเดียวกัน นอกจากนี้ในการผสมผสานดนตรี การเดินรำ และศิลปะต่าง ๆ ในกิจกรรมการละครตามลักษณะของกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์ Dodge (2001) กล่าวว่าช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายและอยากมีส่วนร่วมในการร่วมในกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้ความสามารถด้านภาษาเหล่านี้ เพราะภาษาก็คือเพียงส่วนหนึ่งของการแสดงละครเท่านั้น ในขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจส่วนประกอบที่สำคัญของการแสดงละคร เช่น โครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร ตลอดจนมีมุมมองที่หลากหลายในแง่ของวัฒนธรรมและภาษาอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม Dougill (1987, pp. 13-15 อ้างใน วิไลพร ธนสุวรรณ, 2536, หน้า 133) ได้แบ่งกิจกรรมการละครที่ใช้ในส่งเสริมการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศออกเป็น 2 ประเภท คือ กิจกรรมการละครแบบมีบทพูด (Drama-based lessons with a script) และกิจกรรมการละครแบบไม่มีบทพูด (Drama-based lessons without a script) ซึ่งกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้ สามารถจัดได้ว่าเป็นกิจกรรมการละครแบบ

ไม่มีบทพูด เพราะกิจกรรมดังกล่าวผู้เรียนจะต้องสร้างบทสนทนาด้วยตนเองโดยใช้จินตนาการว่า ตัวละครจะพูดอย่างไร รู้สึกอย่างไรและจะพูดอะไรต่อไป ต่อจากบทสนทนาและสถานการณ์ที่ครู ละครเอาไว้ เป็นกิจกรรมมีความเหมาะสมที่สามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการเขียน ของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะได้รับเพียงบทบาทและสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้เท่านั้น ผู้เรียน จะต้องสร้างบทสนทนาด้วยตัวเอง ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสในการฝึกเขียนภาษาเพื่อการสื่อสารใน สถานการณ์จริง แต่สื่อสารออกมาโดยการผ่านบทละคร ผู้แต่งบทละครจะต้องคิดว่าตัวละครอยู่ใน อารมณ์และความรู้สึกใด และควรจะพูดว่าอย่างไรต่อไป และสามารถดำเนินเรื่องได้ตาม จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของตน จึงอาจกล่าวได้ว่าการฝึกการเขียนภาษาโดยผ่านจาก การเขียนบทละครเป็นการเขียนเพื่อการสื่อสารอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ Wessels (1988, P. 11) ที่กล่าวว่า การใช้กิจกรรมการละครในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร บทบาทของผู้เรียนจะเป็นใน ลักษณะในเชิงรุก (Active participant) มากกว่าในเชิงรับ (Passive receptor) และสามารถกล่าวได้ว่า การเรียนด้วยกิจกรรมการละครเป็นการเรียนในรูปแบบของการสื่อสารอย่างแท้จริง (Genuine communication) ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ คือ ประการแรก ผู้เรียนได้พูดสนทนากับผู้อื่นอย่างเป็น ธรรมชาติ ไม่ใช่เป็นการสนทนาในลักษณะที่ผลักดันพูดระหว่าง A กับ B อย่างตายตัวตาม บทสนทนาทั่วไป แต่การสนทนาจะเหมือนการสนทนาโดยทั่วไปตามธรรมชาติที่จะประกอบไปด้วย การถึงเลขของผู้พูด การพูดแทรกผู้อื่น ประการต่อมาคือ ผู้เรียนต้องแสดงออกถึงอารมณ์ของ ตัวละคร ซึ่งขึ้นอยู่กับบทละครว่าตัวละครอยู่ในอารมณ์ใด เช่น อารมณ์โกรธอย่างรุนแรง อารมณ์ เกลียดชัง อารมณ์รัก อารมณ์โศกเศร้า ฯลฯ และประการสุดท้าย ผู้เรียนต้องใช้ภาษากาย (Body language) ซึ่งหมายถึงการใช้การแสดงออกทางสีหน้า การใช้ท่าทางประกอบ การวางตำแหน่งของ แขนและขา รวมถึงการใช้เสียงต่าง ๆ ที่ไม่ใช่คำพูด (Non-verbal sounds) ในการแสดง เป็นต้น

สำหรับการนำกิจกรรมการละครแบบไม่มีบทพูดมาใช้ประกอบการสอนการเขียนภาษา อังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ตามแนวคิดของ Dougill (1987) ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำเสนอกิจกรรม (Setting up the activity) ครูแจกบัตรบทบาทให้แก่ผู้เรียนอ่าน ก่อน หลังจากนั้นครูมีการตรวจเช็คความเข้าใจของผู้เรียนโดยการให้ผู้เรียนได้สรุปกิจกรรมนั้น ๆ ให้ฟังอีกครั้งหนึ่งและครูจะให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนจะปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม (Running the activity) ขั้นนี้จะรวมถึงการทำงานกลุ่มและการ แสดงดังรายละเอียดต่อไปนี้คือ

2.1 ในระหว่างทำงานกลุ่ม ผู้เรียนแต่ละคนก็จะช่วยกันหาวิธีที่จะแสดงบทบาทของ ตนบทบาทของครูผู้สอนในระดับนี้ก็คือ การช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องด้านตัวภาษาโดยไม่ให้

กระทบกระเทือนกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ต่อจากนั้นผู้เรียนก็จะมีการซ้อมบทบาทของตนก่อนการแสดง (Rehearsal)

2.2 ขั้นแสดง (Performance) หลังจากมีการซ้อมบทบาทเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มก็จะแสดงบทบาทให้เพื่อนทั้งชั้นดู ในขั้นนี้ครูต้องระวังไม่ควรเข้าไปแก้ไขผู้เรียนทันทีเมื่อผู้เรียนกระทำผิด ครูควรจะมีการจดสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กกระทำผิด นอกจากจุดเด่น ๆ ของผู้เรียนไว้

3. ขั้นอภิปรายผล (Discussion) ขั้นนี้จะรวมถึงการประเมินผลและการพิจารณาแก้ไขตัวภาษาที่ใช้ แทนการบอกว่า กลุ่มไหนแสดงดีกว่ากัน ครูจะนำการอภิปรายของกลุ่มผู้เรียนเพื่อไปสู่การตัดสินใจโดยการตั้งคำถามว่า “กลุ่มไหนบ้างที่มีจุดเด่น” ..... “ทำไม” ..... และผู้เรียนก็จะให้เหตุผลว่ากลุ่มไหนบ้างที่ประสบผลสำเร็จในการแสดง นอกจากนี้ ครูอาจจะกระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละคนช่วยกันวิจารณ์ผลการแสดงของตนอีกด้วย สำหรับการพิจารณาตัวภาษาที่ใช้ ครูอาจจะบอกข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์และตัวอย่างที่ถูกต้องและให้ผู้เรียนได้ฝึกในสิ่งที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

4. ขั้นตรวจสอบความเข้าใจ (Checking comprehension) ในขั้นนี้ครูจะตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนที่เกี่ยวกับกิจกรรมการละคร ซึ่งอาจได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงสด หรือสถานการณ์จำลอง โดยใช้คำถามชักถามแบบปากเปล่าโดยใช้คำถามชุดของ Guthrie (1977) คำถามชุดของ Sadow (1982) หรือคำถามชุดของ Marshall (1983)

5. ขั้นเขียน (Writing) หลังจากที่ได้ตรวจสอบความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ โดยการซักถามแล้วครูให้ผู้เรียนเขียนเรียงความซึ่งอาจเป็นงานกลุ่มหรืองานเดี่ยวก็ได้

เนื่องจากขั้นตอนของกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้ดังกล่าวข้างต้น เป็นกิจกรรมที่ใช้ในบริบทที่ผู้เรียนเป็นเจ้าของภาษา (L1 learner) อีกทั้งเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้แต่งบทละครให้เสร็จสมบูรณ์แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แล้วจึงค่อนำเนื้อเรื่องที่ได้ออกไปแสดงในรูปแบบกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์ภายหลัง ซึ่งไม่ได้นำกิจกรรมการแสดงมาบูรณาการในขั้นตอนด้วย จึงมีความแตกต่างจากกิจกรรมการละครแบบไม่มีบทพูดที่ใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศดังที่ Dougill (1987) ได้เสนอไว้ จากแนวคิดทั้งสอง ดังกล่าวสามารถผสมผสานขั้นตอนเพื่อให้ออกมาเป็นกิจกรรมในภาพรวมได้ใหม่ดังต่อไปนี้

1. ขั้นก่อนการแสดง (Pre-stage activities) สำหรับขั้นก่อนการแสดง เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้เสนอความคิดเห็นว่าเรื่องควรจะต่อไปในลักษณะใด มีการแบ่งกลุ่มเพื่อเขียนบทละครในตอนที่รับผิดชอบ จากนั้นมีการอภิปรายหากมีบางตอนที่ไม่น่าเข้ากับเนื้อเรื่องทั้งหมด และปรับแก้จนได้บทละครที่เสร็จสมบูรณ์โดยมีผู้สอนคอยช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องด้านตัวภาษาโดยไม่ให้กระทบกระเทือนกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

2. **ขั้นแสดง (On-stage activities)** ประกอบไปด้วยขั้นซ้อมบทบาทก่อนการแสดง ผู้เรียนสามารถตกแต่งเวที ฉาก จัดหาเครื่องแต่งกาย จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการแสดงได้ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ แล้วใช้จริงในการฝึกซ้อม และขั้นแสดง หลังจากมีการฝึกซ้อมเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนเสนอผลงานโดยการแสดงจริงบนเวที ผู้สอนไม่แก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนทันทีเมื่อผู้เรียนกระทำผิด แต่จะจดบันทึกไว้

3. **ขั้นหลังการแสดง (Post-stage activities)** ประกอบไปด้วยขั้นอภิปรายผลและขั้นตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน ขั้นอภิปรายผล ผู้สอนจะประเมินผลและแก้ไขตัวภาษาที่ใช้ โดยอาจบอกข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์และตัวอย่างที่ถูกต้องและให้ผู้เรียนได้ฝึกในสิ่งที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ผู้เรียนอาจมีส่วนร่วมในการวิจารณ์ผลการแสดงของตน ขั้นตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน ผู้สอนจะทำการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน โดยใช้คำถามชักถามแบบปากเปล่า โดยใช้คำถามชุดของ Guthrie (1977) คำถามชุดของ Sadow (1982) หรือคำถามชุดของ Marshall (1983) เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับบทละคร เช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับฉาก โครงเรื่อง ตัวละครต่าง ๆ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การใช้กิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้ สามารถส่งเสริมความสามารถในการเขียนของผู้เรียนได้ดีขึ้น นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยต่างประเทศของ Dodge (2001) ที่กล่าวถึงข้อดีของกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์ ในการส่งเสริมเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนแคนาดาที่เรียนฝรั่งเศสเป็นภาษาที่สอง (French as a Second Language : FSL) Dodge ได้กล่าวว่าการเรียนภาษาที่สองโดยผ่านกิจกรรมดังกล่าวไม่เพียงแต่เน้นการแสดงออกทางอวัจนภาษาของผู้เรียนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมความสามารถทางภาษาของผู้เรียนในการสื่อสารได้ และพบว่าการเรียนด้วยกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์ ประสพผลสำเร็จอย่างสูงในการส่งเสริมการเรียนการสอน เพราะกิจกรรมดังกล่าวจะเน้นผลงานด้านการแสดง และมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความเพลิดเพลิน สนุกสนาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุก ๆ คนมีส่วนร่วมโดยตรงในทุกขั้นตอนของกิจกรรม และเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดทางเลือกในการเรียนให้ผู้เรียนหลายทาง นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างครูกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยตนเอง เพราะเป็นกิจกรรมที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิดมนุษยนิยม (Humanistic approach) กล่าวคือ จุดประสงค์ของการเรียนรู้ภาษามีไว้เพียงเพื่อจะสื่อสารกับผู้คนเท่านั้น แต่เพื่อพัฒนาศักยภาพภายในตัวเองของผู้เรียน และถือว่าภาษาเป็นเพียงเครื่องมือของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interaction) เท่านั้น

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการใช้กิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้ โดยการปรับใช้ขั้นตอนของ Dougill (1987) และ O'Day (2001) ตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น โดยกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกรมศิลปากรที่ต้องการเน้นให้การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเกี่ยวข้องกับด้านนาฏศิลป์ ได้แก่ ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม นาฏศิลป์ บทโขนและละครที่สำคัญต่าง ๆ ละครพื้นบ้าน ฯลฯ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดและการเขียนภาษาอังกฤษ และแรงจูงใจของนักศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการพูดและการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียน หลังจากการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจของผู้เรียน ก่อนและหลังจากที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้

#### ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้ คือ

##### 1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จำนวน 21 คน ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ภพ 2002 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง

##### 2. ตัวแปรที่ศึกษา

- ตัวแปรต้น กิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้
- ตัวแปรตาม
1. ความสามารถในการพูดและการเขียนภาษาอังกฤษ
  2. แรงจูงใจ

#### สมมุติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดสมมุติฐานการวิจัยไว้ดังนี้คือ

1. นักศึกษามีระดับแรงจูงใจสูงขึ้นหลังจากที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้

### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้ หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดให้ผู้เรียนแต่งบทสนทนาของตัวละครต่อจากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้จนเสร็จสมบูรณ์ โดยมีขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอนดังนี้คือ ขั้นตอนการเตรียมการแบ่งกลุ่มเพื่อเขียนบทละครในตอนย่อยที่รับผิดชอบ มีการอภิปรายและปรับแก้จนได้บทละครที่สมบูรณ์ ขั้นต่อมาคือขั้นแสดง จะมีการซ้อมบทบาทก่อนการแสดงจริง หลังจากนั้นจึงจัดการแสดงจริงบนเวที โดยผู้เรียนสามารถใช้ศิลปะด้านดนตรี การเดินรำ และศิลปะต่าง ๆ เข้าไปผสมผสานและสามารถตกแต่งเวที ฉาก จัดหาเครื่องแต่งกาย จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการแสดงได้ตามความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และขั้นสุดท้ายคือ ขั้นอภิปรายผล จะเป็นการประเมินแก้ไขตัวภาษา และตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับบทละคร

2. ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการใช้หน้าที่ทางภาษาในการพูดแสดงความคิดเห็นถึงเรื่องราว และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้อย่างคล่องแคล่ว มีปริมาณของข้อมูลที่เพียงพอ มีความพยายามและรู้จักใช้ท่าทางช่วยในการสื่อสาร ภายหลังจากที่ได้เรียนโดยกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้แล้ว ซึ่งวัดโดยการสอบสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลภายหลังที่การแสดงเสร็จสิ้นลง โดยปรับใช้เกณฑ์การประเมินสมรรถภาพทางการสื่อสารของ The Schulz Communicative Competence Scale และ The Bartz Scale

3. ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการเขียนบทละครได้อย่างอิสระตามแนวทางของตน มีความถูกต้อง เขียนสื่อความได้ชัดเจน โดยจะต้องคำนึงถึงสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในบทละคร รวมถึงอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครในขณะนั้น ซึ่งวัดได้จากงานเขียนบทละครของแต่ละตอน โดยปรับใช้เกณฑ์การประเมินงานเขียนของ สัทขานูญมา (2542)

4. แรงจูงใจ หมายถึง ภาวะที่ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการพูดและการเขียนภาษาอังกฤษ เกิดความมานะพยายามมีความพึงพอใจ กระตือรือร้นและอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้ ซึ่งวัดโดยแบบวัดแรงจูงใจที่ปรับมาจากแบบวัดแรงจูงใจในการเรียนของ Miller (1997)

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการใช้กิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้
2. เป็นแนวทางในการวิจัยด้านการสอนโดยใช้กิจกรรมการละครเชิงสร้างสรรค์จากบทละครที่มีโครงสร้างบางส่วนให้